

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 48. ANULU XIV.

Telegrafulu ese de done ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 19 Iunie (1 Iuliu) 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Prin acést'a se aduce la cunoscenti'a Dloru Protopopi din Archidiecea gr. resar. in Ardealu, ca formularele de tabele sunt gat'a, dupa care Preacinstiele Sale cá Directori districtuali de scóla au a asterne Supremulu Inspectoratu de scóla pâna la 15-lea Augustu a. c. raportele sale despre starea scóleloru, si despre soroculu tinendeloru conferintie invatiatorescu cu privire la § 30 si 32 din Instruct. 1865.

Sabiu 6 Iunie 1866.

Moise Lazaru, m. p.

Secretariu.

Escelenti'a Sea Preasántitulu Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagun'a a sositu joi inainte de amedi dela Brasiovu in mijloculu nostru in cea mai deplina sanatate.

Sabiu 19 Iunie. Mâne se deschidu esamenile in Institutulu nostru pedagogico-teologicu, cari se voru tine dupa programulu ce-lu impartasimu: sub presiedinti'a Escelentiei Sele Preasántitulu Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Bar. de Siagun'a.

PROGRAM'A

Esameneloru pentru semestrulu II. an. scol. 1865/6 in Inst. archid. din Sabiu.

Inainte de amedi dela 8 ore. Dupa amedi dela 3 ore.

Luni in 20 Iunu. Pastoral'a si Esgetic'a, cler. an. III.

Dupa amedi. Gramatic'a, pedagogii an. I. si II.

Marti in 21 Iuniu. Moral'a, clericii an. II.

Dupa amedi. Computulu, pedagogii an. I. si II.

Mercuri in 22 Iuniu. Istori'a bisericesca, cler. an. I.

Joi in 23 Iuniu. Dreptulu Canonicu si Catehetic'a cler. an. II.

Dupa amedi. Geografi'a si Statistic'a, ped. an. I. si II.

Sambata in 25 Iuniu. Retoric'a biser. si Polemic'a cl. an. II.

Dupa amedi. Pedagogi'a, clericii an. III. si pedag. an. II.

Luni in 27 Iuniu. Dogmatic'a si Polemic'a, clericii an. I.

Dupa amedi. Religiunea pedagogii an. I. si II.

Marti in 28 Iuniu. Cantárele si tipiculu bisericescu.

Mercuri in diu'a SS. Ap. Petru si Pavelu va fi festivitaea de incheiare.

Acést'a, dupa servitiulu Ddieescu la care ocaziune se va ceti rugaciunea de multiamita din genunchi, se va deschide apoi in Seminaru de cátra Prea on. Domnu Directoru Ioann Hanni'a prin unu cuventu scurtu acomodatu festivitátei. Dupa acést'a voru rostí:

Clericulu din anulu alu III-lea Elia Ioannovicu, unu cuventu de despártire in numele colegiului acestui anu, care se departa din Institutu spre a intrá si a lucrá de aci incolo in vii'a Domnului;

Clericulu din an. alu II. Iosifu Crisianu: despre trebuinti'a de a invatiá in tóta vieti'a (despre perfectiunarea continua);

Clericulu din anulu I Titu Gheaj'a; despre mangaierea ce o da religiunea crestinésca fatia cu desiertatiunea celoru lumesci.

Sabiu 18 Iunie.

Dámu ocaziune publiculu nostru cetitoriu a sci, ca confratii nostri romani, cetatieni ai Brasiovlui, au fostu asiá de norocosi a vedé serbandu-se in Gimnasiulu loru, acum prevediutu cu tóte drepturile unui Gimnasiu publicu, — cari drepturi facu onóre si aceloru ce s'a nisuitu ale castigá, dar si aceloru pentru care s'a castigatu — esamenulu celu dintáiu de maturitate. *)

Aceiasi fericiti cetatieni, dupa cum testéza actulu ce ne veni si nóue la mana si pre care lu reproducemu mai la vale, nu remanu pe locu, ci cauta a pasi mai departe. Intentiunea loru se vede a fi crearea unui internatu, unde elevii acelu institutu sa fia scutiti de ingrigirile traiului loru precátu voru fi la studiu.

*) Amu fi doritu sa ne descrie cine-va decursulu acelu esamenu, cá sa putemu comunicá publiculu cetitoriu ce-va mai pre largu. R.)

Institutiunea acést'a are de scopu de a ingrigi mai multu de partea materiala. Cu tóte aceste ea nu remane cá sa nu influintéza si asupr'a crescerei morale, care este unu factoru atátu de insemnatu pentru vietiá privata si publica a fia-cáruí omu in etatea mai tárdia. Se intielege de sine, ca crescerea tineriloru mláditie este fórte nimerita in familii oneste, unde spiritulu socialu se desvólta mai bine, pentrucu se da tinerului ocaziune a si cultivá in unu modu practiculu anima; este dreptu, ca acei tineri crescuti in astfelu de impregiurári, candu intra cá ómeni maturi in lumea mai larga si chiaru si mai inalta nu-i vedemu asiá desu retacindu in capricii cervicóse, nici sfiiti pâna la estremu, in sa impregiurárele poporulu nostru este de preferitu o asemenea institutiune, pentrucu sperámu, ca antestatatorii se voru ingrigi a suplini prin intielepiciunea si tactic'a loru, ceea ce este de suplinitu.

Motivele care vorbescu cu deosebire pentru acést'a intreprindere suntu, cá unu numeru de tineri veniti dela sate aru fi scutiti de a fi lepadati, din nesciinti'a si de multe ori nejudecat'a avaritia, sgárcenia, a párintiloru séu tutoriloru loru, séu in locuri cu totul nepotrivite pentru ei (crásme etc.), séu predati servitiului, unde nu se bucura de alta priveghiere, decátu de cea a implinirei conditiuniloru legate de servitiu. In locurile cele d'antáiu ei au mai in totu momentulu (afara de petrecerea in scóla) inaintea loru icóne de immoralitate, in casulu alu doilea suntu lasati in mân'a sortiei, cá sa-i crésca dupa cum va avea cine-va noroculu. Provedintiei este numai de a se multiamí, déca iniuriinti'a acestorú ne ajunse nu si-a lasatu urmele in anim'a acelorú, ce au trebuitu sa percurga acést'a cale.

Noi amu dorí candu si in alte párti s'aru imitá acestu esemplu, care va fi binefacatoriu si ne va suplini lips'a ceea ce ni-o va aduce numai tempulu, dupa stáruinti'a nóstra mai energica de a deveni mai multu si mai multu cetátieni, nu numai inaintea lezei, dar si in celu mai strinsu intielesu alu cuventului.

Eata actulu carele ne-a datu ansa la reflexiunile de mai susu:

Insciintiare.

Cu parintesc'a binecuventare a Escelentiei Sele Parintelui Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagun'a, cá Supremulu Inspectoru alu scóleloru romane ortodoxe din Transilvani'a, se va infiintiá la inceputulu anului scolasticu 1866/7, pe lângu Gimnasiulu si scólele centrale románe de relegea greco-orientala in Brasiovu unu Internatu pentru adapostirea studintiloru si scolariloru la predisulu Institutu din afara de Brasiovu veniti.

Scopulu acestei intreprinderi este, cá sa se stringa fraged'a tinerime din locuintie nepotrivite la unu locu indemanatecu cu cerintiele cele mai necesari si urgente pentru ingrigirea subsistentiunala, morala, si spirituala a tineriloru, si sa se inlesnéscu párintiloru ingrigirea si spesele pentru instreinatii lorú copii.

Intocmirea acestui Internatu se face in modu modestu cu mancare frugala, nutritóre, sanetátei folositóre, si impregiuráriloru potrivita.

Plat'a de primire se ficséza de unu individu pentru mancarrea de trei ori pe di, pentru locuintia cu incaldítulu de iérna, cu asternutulu patului, cu spalatul primeneliloru de pe unu anu scolasticu de 10 luni cu 100 f. (un'a suta floreni v. a.), care se va dá in patru rate anticipative, adeca: la 1-ma luniloru Septembrie, Decembre, Martie si Iuniu câte 25 f. (dóue-dieci si cincii floreni) v. a. — In cele dóue luni de vacantia adeca Iuliu si Augustu voru avea sa se duca alumnii Internatulu a casa la parinti, prin urmare atunci va fi Internatulu inchisu.

Cu privintia la scopulu acestui Internatu se facu parintii studintiloru si scolariloru din afara de Brasiovu atenti, ca dupa dispositionile aduse de cátra Supremulu Inspectoratu, inlocuirea copiiloru in casse private numai atunci este iertata, candu se va dovedi pe deplinu, ca suntu asiedati la casse oneste, si in tóte privintiele sub ingrigire cuviinciósa. — Despre care cu atát'a mai tare trebuie sa priveghiemu, cu cátu ofertulu Professoriloru in scóla, dupa cum si jertfele parintiloru numai atunci voru avea resultatulu doritu, candu ingrigirea tinerimeí afara de scóla va coresponde unei educatiuni si conduceri valide si folositóre in tóte privintiele, dupa cumu ne demanda sant'a nóstra religiune, si des-

pre care chiaru și planulu de organizatiune pentru școlile publice în anul 1849 dela Inaltulu Regimu alu țierei emanatu se exprima.

Subscriș'a Eforia purtata de parintescile ei cugetări câtra ținerea școlară și va ține de cea mai santă obligatiune a supraveghia în cointelegere cu Directiunea școlară pentru buna aflarea și comportantia elevilor, și pentru bun'a ordine în launtrulu Internatului.

Deci parintii seu tutorii, cari voru voi sa inlocuiesca copii în acelu Internatu, suntu postiti că sa se adreseze pentru primirea acelor'a multu pâna în ultim'a Iuliu a. c. st. v. câtra Eforia, pentru că acest'a — dupa numerulu insinuat alu tinerilor — sa-si pōta face de tempuriu calcululu despre trebuintiele ce se voru cere, — și vrendu unii seu altii a se informā mai deapropē despre intoemirea Internatului, și despre ingrigirea copiiloru cu costu și celelalte, — adresandu-se în privintia acest'a câtra Eforie — li se voru dā tōte deslusirile.

Brasiovu 10/22 Iuniu 1866.

Eforia școliloru române de relegea greco-orientala.

Eveneminte politice.

S a b i i u în 18 Iuniu.

În nrulu din urma amu publicatu a m a n a r e a dietei pe-stane. Aici sa amintimu inca, ca cu o di mai nainte a tinutu comisiunea „de siese dieci și siepte“ șiedintia, în carea s'a cetitu proiectulu comitetului și o propunere a minoritatiei în privintia afaceriloru comune. Cestu din urma subsemnatu de Nyári, Ghicz, Ivanka și Tisza. În principii consuna ambe proiectele. Deosebirea propunerei minoritatiei se deosebesce de cea a comitetului numai prin tratarea afaceriloru comune. Aceea dice: o civilista deosebita nu e de lipsa; recunōce comunitatea în afacerile esterne, cari privescu pre tōte țierile monarhiei întru o forma, precum și comunitate în conducerea, organizatiunea și comand'a armatei; pentru Ungaria insa se reserva dreptulu de a votā recruti. Finantiele întru atāt'a se recunosc de comune, întru câtu acest'a o cere armat'a și afacerile esterne.

Pentru afacerile comune se recomanda ministerii comune, precum și delegatiuni egale la numeru din partea de dincōce și de dincolo de Laita, cari sa-si aiba șiedintiele candu în Vien'a candu în Pest'a, la cari șiedintie sa chiamo și pe ministrii respectivi. Delegatiunile sa se reinnoiesca din anu în anu, sa nu țina insa șiedintie comune, afara de candu nu se potu uni asupr'a vreunui lucru. La casulu din urma se aduna sub presidiele lor, insa numai dupa o intielegere libera. Decisiunile aceste sa intre în viētia, candu nu numai Ungaria, dar tōta monarhia va avē în fapta constitutiune și regimu responsabilu.

„Zastava“ scrie despre comit. dietei, insarcinatu cu deslegarea cestiunei natiunalitātilor: „În subcomitetu precum și în comisiune, represent. natiunalitātilor nu potu sa reese cu nimic'a, ce nu se potri-vesce cu faimosulu elaboratu a lui Eōtvōs din 1861 și care pentru magiari e bazea cea nedelaturabile în afacerea acest'a. Serbilor și romānilor asiā dara nu le remāne alta decātu sa asterna dietei unu memorandum indata ce se va asterne acelei'a proiectulu comisiunei, care memorandum sa lāmuresca punctulu de manecare alu serbilor și romānilor și sa cuprinda totu odata și critic'a respectivei propuneri a comitetului. Dēca nu putemu strābate nici cu acest'a atunci noi membrii serbi și romāni din dieta vomu dā casei reprezentantiloru unu protestu, în care tōta responsabilitatea o vomu pune pre magiari și cu deosebire pre Deák, pentruca cestiunea acest'a momentuōsa și interna a Ungariei nu se deslēga spre multiamire.

Aflāmu, ca primatele Ungariei se afla la Bud'a la o conferintia de prelati. Acest'a au decisu a face contribuii libere personali spre scopuri resbelice. De Episcopaturi și de capituluri s'a și in-semnatu sume care laolalta trecu preste 200,000 fl. (Primatele Ungariei are venitu anualu de unu milionu) —

— Ofertele patriotice de totu felulu curgu de tōte părțile. Legături, scame (charpie) se aduna de comitele anumite și se transpunu autoritātilor respective. —

Deputatiunea regnicolara croata fū primita în 21 Iuniu în audientia de câtra Majestatea Sea. Inaltu Aceea șidechiarā, ca, că totudeun'a asiā și acum va pune tōta increderea în loialitatea regatului triunitu și ca convocarea (dietei) va urmā, indata ce permitu impregiurarile. —

Srbobran din Neoplant'a spune dela Belgradu (nu Alb'a Iuli'a), ca Bratianu și da tōta silintia pentru că sa se pōta incheia o aliantia ofensiva și defensiva între Romani'a și Serbi'a. Srbobranu crede insa ca regimulu serbescu de acum e cu multu mai iubitoriu de pace, și cu multu mai supusu Portiei decātu sa se in-voiēasca la asiā ce-va. —

Din Frankfurt aflāmu, ca Anhalt și Waldeck au esitu din federatiunea nemțiasca. — Marele Ducatū Baden, carele au intratu în actiune cu federatiunea și a rechiamatu tramisulu dela Berlinu și tramisulu prussianu dela curtea de acolo i s'a datu pa-supportulu. —

Din Parisu se spune dela 26 Iuniu, ca în corpulu legislativu unu deputatu Larrabure, la desbaterea bugetului vrea sa duca discussiunea la cestiuni din afara, și dicea ca camer'a sa nu se rap-sipe, pâna candu nu se va exprimo ca doresce pacea, carea este interesulu celu mai mare pentru Franca. Walewsky aduce camer- ei aminte, ca nu este de a se discutā acum cestiuni de aceste. Thiers dice ca camer'a nu pōte sa-si dea dimissiunea. Berryer pretinde atātu că dreptu, câtu și că detoria, libertatea de a discutā liberu situatiunea.

Memorial diplomatique, care are relatiuni sigure din cari și scōte scirile sele, spune, ca Turci'a aru fi induplecata a se multiamī cu asiediarea unui corpu de observatiune la dunare, și a intrā numai dēca se voru face neliniseiri mari în Romani'a. Principele Carolu, multiamita dlui Ioann Ghic'a, va fi în scurtu tempu impu-ternicitu a merge la Constantinopole, spre a fi recunoscutu oficialu de Sultanulu. Resultatulu deputatiunei române dela Petersburg inca sa fia favoritoriu. Dupa alte sciri Principele sa fia capetatu dela Paris consiliulu că la tōta intemplarea câtu pōte sa armeze.

Din Londou dupa multe fragmentari aflāmu ca ministeriulu s'a schimbatu. Derby e insarcinatu cu formarea unui cabinetu nou. Telegrama spunu ca schimbarea acest'a au făcutu sensatiune și în Parisu, și Latour d'auvergne aru fi rechiamatu din Angli'a.

Din Spania se spune ca neliniscirea domnesce inca; judicatoriele resbelice suntu în activitate. Pe tōta diu'a esecutiuni de pedēpsa de mōrte la persōne militare.

Russia au avutu invingeri nōue în Assia centrala.

Din câmpulu resbelului.

L a m ē d i a d i. Despre lovirile impartășite și de noi în nrulu trecutulu dupa telegrama, aflāmu acum sciri mai deslusite. Italianii adeca au trecutulu riuulu Mincio în 23 în trei colone. Mersulu grosulu armatei erā indreptatu spre Albaredo, printre Pischier'a și Veron'a de o parte și Mantu'a de alta parte. Ei credeau armat'a austriaca dupa riuulu Adige și ca în Pischier'a și Veron'a nu voru fi mai multe trupe decātu pentru garnisōne. Arip'a stānga insa, pōte că sa se asigure de fortaretiile aceste au cautatu sa ocupe inaltimile dela Salionze, Somm'a Campagn'a și St. Giustin'a spre a nu fi atacata trup'a cea mai mare din cōste. Dupa corespondintiele mai multor diuarie nici nu erau trupe austriace între Peschier'a, Veron'a, și Mantu'a, dar nici în aceste mai multe decātu pentru trebuintiele fortāretielor, și asiā dupa calcululu armatei inimice se vede a fi avutu orecare temeiu presupunerea, ca puterea armatei stā dupa Adige, că sa fia la indelete a intempinā și pre Cialdini, carele avē sa înainteze în directiune de mēdia nōpte dela Po. Și pōte ca acolo au și fostu, fāra de a sci noi care le-au fostu scopulu, decātu trupele austriace se vede, ca indata dupa retrāgerea brigadei de cavaleria austriaca, carea sta la Mincio au plecatu spre apusu pâna la Veron'a, de acolo insa au facutu o intorsetura spre mēdia-di, ocupandu parte din inaltimile numite mai susu, parte respingendu pre inamicu de pre cele dejā ocupate de elu, cu care ocaziune au pututu apoi atacā, seu celu puțin amenintia cōstele trupelor italiane. Despre celelalte ne-au spus telegramele.

Cialdini carele au trecutulu pre la Polesella riuulu Po cugetā sa înainteze la Rovigo între Mantu'a și marea adriatica, și de aci sa înainteze spre Padu'a asiā incātu dupa ce aru fi potutu trup'a lui Victoru sa trēca Adigele, sa se pōta uni cu celu d'antāiu la spatele celor patru fortareti renumite. Depesie mai nōue spunu, ca audindu Cialdini despre resultatulu luptei dela Mincio s'a retrasu iarasi la Po. — Voluntarii lui Garibaldi inca nu au fostu mai norocosi și asiā dela tōte punctele pe unde au incercatu sa intre italianii în Lombardo-Veneti'a, au trebuitu sa se retraga cu lucrulu neispravitu. Sciri private ce sosescu aici spunu ca Mecklenburg strelitiani, Culozii dela 1859 — cea mai mare parte romāni, și acum au desvoltatu o bravura eroica. Impartășimu acēsta scire detaiata, pentruca o amu audit'o; nu voimu insa sa dicemu prin acest'a, ca celelalte regimente cari au luat parte nu au fi fostu totu asiā de viteze. —

Despre Garibaldi spunu unele diuarie ca numai e celu dela 1859 și 1860, ci ca au imbetrānitulu fōrte tare de atunci și din fatia-i se cetesce ca patimesce. „Wiener Abend Post“ insa are sciri din Veron'a în care se dice, ca iutiēla lui e dēma de admiratu. Se dice adeca acolo, ca acum e în Como, acum la Bari și Barletta de inspectiunea voluntarii, acum e în Brescia. Dupa a-semanarea tuturor sciriloru despre densulu în tempulu din urma se aflā în Salō, rip'a apusēna a lacului Garda, prin care trece riuulu marginasiu Mincio și care lacu se afla dela Peschier'a și Veron'a în directiune de mēdia nōpte și apusu. Dupa positiunea acest'a s'aru vedē, ca intentiunea lui este de a strabate la Tirolu. Calea voru luā-o voluntarii pre lacu insusu. Presupunerile aceste erau înainte de lupt'a dela Custozza. — Flot'a italiana dupa cumu spunu scirile telegrafice din Florentia, au parāsitu în 23 Iuniu Tarentulu. — În urm'a publicatiuniloru oficiale farurile (turnuri luminatōre) de pe litoralulu austriacu remanu nōptea neluminata. La gurile canalului dela Fasano la Trieste se punu nāi de padia. —

L a m ē d i a n ō p t e. Scirile pâna la 25 și 26 Iuniu suntu numai fragmentarice că și cele date în nrulu trecutulu. Din aceste

putea cine-va să conchida, cu Prussianii voru să recunoască și să nelinicească armată austriacă, după alții se pipăia pulsul și să afle unde stă centrul armatei austriace, de aceea ocupări și retrageri pe mai multe părți. Din cele din urmă însă se vede că au vrut să ofere armatei austriace o luptă în Boemia și asiă au purcesu o parte de la fortăreața Görlitz (pe unu riu, Neisse, în sus) spre media de preste Reichenberg, alta de la Neisse (fortăreața) preste Freiwaldau. În Boemia de media noapte apu u intră aripa stânga și centrul armatei apusene (prussiane), pe când din Silesia prussiana trecu preste Freiwaldau printul de coronă cu tota armata Silesiana.

După depesirea ce o aflăm în Hrzig. de Joi a trecută 28 Iunie, în 27 s'au și lovit armatele austriace și prussiane între, Skalitz, Nachod și Neustadt, Boemia de media-noapte resaritu. Luptă după cătu putem culege din acea depesie au fostu ferbinte și aci, pentruca se dice în depesie: De la 10 ore înainte de amedei decurge o luptă infocată între Neustadt și Nachod. Focul de tunuri duréza. La Skalitz suntu prussianii respinsi, cavaleria intra în actiune la Neustadt. Sér'a la 6 ore. Prussianii suntu batuti totalu, fugu, lasandu mortii și raniti inapoi. Nu putem sci inca deca le-au succesu corpurilor inimice de mai susu sa se unéscă séu iau prevenitu trupele noastre. Destulu ca castigulu au fostu pe partea trupelor austriace.

Cu două zile înainte de luptă de mai susu, după unu telegramu de la „N. Fr. Bl.“ au fostu alarmata Pragă prin scirea despre o lovire la Münchengrätz. După unu suplementu alu Narod. List. se vorbea de caderea contelui Alhan și principelui Liechtenstein. Calatorii însă cari au venit din acele părți nu scieau nimic'a de vre-o bataia la Münchengrätz fără spuneau, ca au auditu puscaturi mai de departe.

Böhmisch Trübau. 25 Iunie. La o luptă între cavaleristi la marginea de media noapte a Boemiei au făcutu unu atacu brilant husarii lui Liechtenstein de la diviziunea de cavaleria Edelsheim asupr'a ulanilor prussiani. Majorulu Panz de la husarii nostri este rănit greu și capitani Lewetzow și Stockau mai usioru.

Scirea despre rezultatul bataiei de la Custozza fu publicata armate de media noapte printr'unu ordinu de di și se vede ca nu fu fără de efectu. —

Archiducele Albrecht au adresatu din Zerbare urmatoriulu telegramu către FZM Benedek: Multamita adenca din partea armatei de media di, iubitului ei comandantu și beliduce de mai înainte incredintiatu, ca și noi în scurtu vomu gratulá la atari victorii. — Benedek au datu urmatoriulu respunsu către comand'a armatei de media di: „FZM Benedek și intréga armata de nordu, gloriosului și serenissimului comandante alu bravei armate de media di cu admiratiune vesela gratulările cele mai intime pentru diu'a cea noua glorioasă de la Custozza! Cu o victoria (invingere) noua glorioasă a armelor noastre s'a deschisu resbelulu de media di.“ Cătra armata de nordu (de media noapte) au îndreptatu urmatoriulu mandatu de di: Glorios'a victoria de la Custozza străluce deja pe scutul de onore alu armatei imperatesei. Soldati ai armatei de nordu! Voi veti primi scirea acést'a cu bucuria, veti merge la luptă cu entusiasm mai mare, pentruca și noi sa însemnămu pe acelu scutu gloriose nume de batăli și sa însciintămu și de la media noapte pre Imperatulu despre o victoria, după care arde dorint'a vóstră de luptă și pe care (victoria) o va castigá bravur'a și jertfirea vóstră cu strigare: „sa traiasca Imperatulu.“

Despre Hanoverani curséza sciri diferite. Unele spunu ca aru fi fostu degagiati adaca mantuit de curs'a prussianilor, alte spunu ca nu au fostu degagiati, alte iara, ca parte au depusu armele, alte ca au depusu toti armele și în fine unele ca si-au eluptatu cale libera printre prussiani. —

Din federatiunea nemtiésca. Frankfurtu 26 Iunie. Siése mii badensi au sositu în Darmstadt. — Cortelulu generalu alu printului Alessandru de Hessen s'a stramutatu aci. — Trupele de la corpulu alu 8 de armata se porțe, cá legatur'a la mâna colorile nemtiésca. — Scirea respandita de Köln. Zig., ca trupele hanoverane aru fi capitulatu nu se adevéresce.

Gotha 25 Iunie (preste Parisu). Pertractările cu regele de Hannover decurgu inca mereu, a cărui armata se afla închisa de tóte părțile. Prussianii au mai datu regelui tempu de cugetatu douăzeci și patru de ore.

Regele speréza sosirea bavariilor, prussianii tnu ajutoriulu bavarezu de putinu probalilu. După sciri din Berlinu sositu preste Parisu se spune, ca Hanoverenii aru fi facutu două încercări de a strabate printre prussiani la Eisenach și Gotha. Încercarea cea din urmă se făcu după decurgerea unui armistițiu espiratu în 25 Iunie diminiț'a, 4 regimente de garda prussiana ii au respinsu. Hanoverenii au mai multi răniti. — Principele electoralu (Kurfürst) e prinsu și dusu la Stettin.

Rescriptulu regescu pentru amanarea dietei Ungariei.

Noi Franciscu Iosifu I.

din grati'a lui Dumnezeu Imperatulu Austriei etc. etc.

Inbitiloru credinciosi! Cându în zilele din urmă ale anului de curendu trecutu Amu salutatu și întrebaintiatu conlucrarea legislativa a magnatiloru și reprezentantiloru iubitei Nóstre Ungarie adunati în ginrulu Nostru, o facurâmu în sperantia, ca binefacerile păcei, cari le gustati atunci neturburati, voru fi durătore pentru tóte popórele imperiului Nostru.

Acést'a sperantia spre adenc'a Nóstra dorere, disparu.

E cunoscutu înainte magnatiloru și reprezentantiloru originea grelei situatiuni, carea în desvoltarea s'a finala Ni-a silitu, cá pentru sustinerea neviolabile a întregitătii teritoriale și a pusetiunei de putere mare asecurate prin conventiunile internationale ale tieriloru Nóstre ereditate de la Antecesorii Nostri, a ne întinde la mijloculu extremu alu aperierei proprii și la respingerea cu arme a atacului acestui nedreptu.

Pondulu suferintieloru Nóstre interne, cari în minutele deciderie Ni-a inundatu parintesc'a anima, lu mari sentimentulu, ca calamitatea acést'a chiaru atunci a trebuitu sa Ne ajunga, cându urmarindu suprem'a problema a chiemărei Nóstre de Domnitoriu Ni-amu propusu de punctu de plecare organizarea constitutiunala a relatiuniloru interne ale imperiului Nostru, și în legatura cu acést'a stabilirea constanta a administratiunei publice și interne a autonomiei iubitei noastre Ungarie, a cărui (puntu de plecare) fundamentu e formatu din increderea resuscitata între Domnitoriu și popórele sale, și din impacarea ecuitabile a intereselor comune.

Ne umple anim'a de bucuria, ca amu potulu fi martorii insufletitulu resunetu, cu care primira credintioșele popóre ale Ungariei realizarea intentiunei Nóstre; martorii unei resolutiuni serioșe, cu carea, magnatii și reprezentantii tierci, însusindu-Ne scopulu de Domnitoriu au plecatu spre deslegarea acelei părți a problemei comuni, carea cade asupr'a loru.

Asemenea cu îndestulare amu privitu și la activitatea, carea diet'a a voit'u a o desvoltá, pe lângă toti nuorii radicati în giurulu orisonului imperiului, și calea susceptu, nu o au gresitu nici prin aceste, nici prin pregatirile de resboiu, cari rechiamu de nou sacrificiile natiunei.

Totusi e cu nepotintia a ne retrage de la recunoșcerea durerósa, ca succesulu causei, care tuturor'a ni jace la anima, înainte de tóte aterna de la liniscea perfecta a spiriteloru — de la cea mai sublima binefacere a păcei, — iara de alta parte aperierea imperiului atacatu chiaru în existint'a sea ne rechiamu cea mai mare grigia de Domnitoriu.

Singuru numai sil'a neaternatóre de la Noi, carea avendu intentiunea a o evita pâna la linia extrema a onórei, e înainte cărei închinându-ne suntemu siliti a amaná consultările salutare începute de magnatii și reprezentantii adunati.

Acést'a o facemu cu acea sperantia, ca preínaltulu Dispunatoriu despre sórtea Domnitoriloru și popóreloru, castigandu causei drepte invingere, armelor santite de elu triumfu finale, cătu mai curendu vomu puté iarasi conchiamá diet'a Ungariei, și indemnati de documintele alipirei fidele și pâna acum'a dovedita, fatia cu tempestătile ce se potu ivi, pe lângă propria-Ne conducere vomu puté esoperá sevarsirea definitiva a operei începute de Noi.

Cându asecurâmu pe magnatii și reprezentantii tierci și prin trensiu pre iubitele Nóstre popóre despre grati'a Nóstra, dechiarâmu totodata diet'a presinte prin Noi conchiamata de amanata.

Datu în capital'a și resiedint'a imperiala Vienn'a, în Austri'a 24 Iunie 1866.

Franciscu Iosifu m. p.

Georgiu Majláth m. p.

Ioanne Barthos m. p.

Adrese de loialitate.

Fagarasiu 28 Iunie 1866.

Onorata Redactiune! Cu tóte ca nu suntemu dedati a buciurá tóte faptele, ce se efeptuescu pe aicea în interesulu patriei și a natiunei, totusi de astadata ne simțimu detori onoratului publicu cu încunoscintiarea unei fapte de loialitate, cu care districtulu în impregiurările de fatia s'a vediatu chiamatu.

În 23 a lunei curente s'au adunatu toti antistii comunali din districtu în pretoriulu oficialatului, unde cefindu-se manifestulu imperialu, între resunete de „Sa traiésca Imperatulu“ au votatu și au subscrisu o adresa de loialitate către Majestatea Sea, care adresa la tempulu seu — de va aflá locu în colónele jurnalului Dtale — vomu publicá-o. *) — Totu deodata s'a votatu infintiarea unui comitetu de ajutorintia alu districtului, care sa adune mijló cele spre ajutorirea acelor soldati luptatori din acestu districtu, cari venindu raniti din resbelu voru avé lipsa de ajutoriulu patrioticu alu districtului, séu deca voru remané pe câmpulu luptei — sa se ajute familiile loru cele lipsite. —

Asemenea adresa de loialitate s'au tramisu și din partea ambelor sinóde protopopesi din districtulu Fagarasiului tñute în zilele aceste în trebile scolare, precum și din cerculu Branului.

Credemu ca acést'e întreprinderi voru fi cu atât'a mai fructifere, cu cătu ceriulu a binecurentatu districtulu cu fructe care după cumu se vede holdele suntu destulu de frumóse. —

*) Ve rugâmu a ni o tramite. (Red.)

Iéra la cestiunea Evreilor (jidaniilor) din Români'a.

(Capetu din nr. tr.)

A împământeni de odata, într'unu minutu fără a se gândi, unu poporu ce ne strivesce in numeru de 500,000 de locuste, si care se inmultiesce sute si mii pe tota diu'a, acést'a nu este a imitá Franci'a si Angli'a, ci este a imitá pe acelu copilu, care-si pisca peliti'a budiei fiindu ca vediuise pre unu barbatu care-si recusá mustati'a.

Noi români n'avemu inca mustati, domniloru deputati, noi ne-amu nascutu abia la 1848, ne-amu botediatu in Iordanulu unirei, ne-amu intiarcatu la 11 Februaru. Aru fi dara fórte ciudatu cá sa ne punemu intr'o linia cu betránele corpuri, numite Franci'a si Angli'a, cu care nu cutédia a rivalisá nici chiaru venerabilea Germania, cu puternic'a Prussia in frunte? Nemtii nu dau Evreilor drepturi politice de-si germanismulu e tare, si de-si Evreii sunt germanisti prin limba; si tocm'a români sa dea acele drepturi, intr'unu momentu de crisa de totu feliulu, unei natiuni antipatrice din tote puncturile de vedere?!

Fára a repeti aci ceea ce scimu cu totii dela micu pâna la mare, despre capacitatea judaismului care a ruinatu deja cu desaversire Români'a de peste Milcovu, facendu cá mai tote edificiele, mai totu comerziulu, mai tote professiunile, mai tote capitaturile, sa devina unu monopolu alu Evreilor; fára a aminti ca acést'a ciuma se latiesce cu rápejiune si dincóce de Milcovu, incuibandu-se cu mandria chiaru in centrulu capitalei; fára a blamá trist'a eróre a guvernului care se pare a luá o parte activa la ebraisarea Romaniei, permitendu Jidoviloru sa navalésca la noi cu miile fára passiapórté; fára a ne oprí, infine, asup'r'a oribilei stári in care ne aflámu astadi; vomu atrage atentiunea d-vóstre, domniloru deputati, numai asup'r'a monstruosului viiteriu ce ne astépta, déca, uitandu datori'a si simtiulu de români, vomu acordá drepturile cele mai sacre ale natiunitátiiei vermiloru ce ne róde, corbiloru ce pândescu momentulu de a sfesiá cadavrulu Romaniei!

In tote tierile civilizate natiunea se compune din trei clase, diferite prin numeru, dara de o potriua necesarie; class'a de josu séu muncitóre de pámentu, de mijlocu séu burgesi'a, si class'a de susu, care se afla la cárm'a puterei.

Precum class'a de mijlocu se recrutéza din class'a de josu, totu asiá class'a de susu se complectéza din class'a de mijlocu; vorbindu mai simplu; din tierani se facu burgesi si din burgesi se face nobletie. Si fiinduca class'a de josu, isvorulu primitivu, este totudeun'a partea poporului cea mai neamestecata, burgesi'a si nobletia care se adapá din acea classa sunt si ele natiunali. Asiá este in Franci'a, in Germani'a, in Itali'a, in Angli'a. La români evenimentele a adusu o alta fatia de lucruri. Tieranulu erá legatu de pámentu si nu putea deveni burgesu decátu cu cea mai mare greutate. — De aceea burgesi'a româna a fostu totudeun'a mai mica, si prin acést'a slábiciune se esplicá usiurinti'a cu care Evreii, numerosi si coalisati, au reesitu si reesu, pe tota diu'a, a lovi si a slábi acést'a sirmana burgesia.

Singurul avantaju alu burgesului a fostu pâna astadi escercitiulu drepturiloru politice prin care avea facultatea a trece numai elu in class'a de susu. Inchipuiti-ve acum'a, ca aceste pretiose drepturi s'au acordatu la noi, Evreiloru, cari forméza exclusivu o clasa de mijlocu: peste o suta de ani celu multu, class'a de susu a Romaniei se va recrutá numai de Evrei. Multiamita tieriei, burgesiei natiunale, ceea ce nu s'a veditu nicáirea se va vedé, vai nóue! in Români'a, unde cu tempulu numai tieranii voru fi români si nu voru mai puté nici ei a mai fi români, decátu numai supunendu-ne orbesce jugulu ebreescu. Eata ce dorescu partisanii Judaismului!

Infiorati de perspectiv'a unui viitoru atátu de negru, subscrisii apeléza cu lacrimi si cu desperatiune la patriotismulu d-vóstru dloru deputati.

Inaltínea Sea alesulu româniloru, intrendu in capitala, la felicitatiunile comunitátiiei israelite, respunse numai atát'a „ca le va mantíne toleranti'a religiósá.“

Toleranti'a religiósá este singur'a promissiune ce au pututu capeté Ebreii din gur'a lui Carolu I, care ne-a probatu prin acést'a cátu de multu tine Alteti'a Sea la natiunitatea româna si cátu de bine intielege interesele tieriei.

Toleranti'a religiósá, insa nimicu mai multu decátu atát'a ceremu si noi pentru evrei solicitandu dela onorabil'a camera, cá art. 6 din constitutiune sa specificé limpede si anume ca „Israelitii se voru bucurá in Români'a numai de toleranti'a religiósá.“

Acést'a ceremu nu noi acesti'a, acést'a o cere geniulu Romaniei, acea sublima prevedintia ce a condusu pâna acum'a natiunea româna, si care ne va abandoná de odata ce ne vomu arelá noi insine nedemni de protectionea divina, aruncandu-ne de buna voia in murdar'a sclavia a Evreiloru!

(Urméza 3,400 semnatura de comercianti si meseriasi.)

Principatele române unite.

O petitiune subscrisa de preotii din capital'a adresata domnului Presiedinte alu camerei legislative:

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

„Domnule Presiedinte! Cu destula durere amu veditu in proiectulu (de constitutiune) elaboratu de onor. Consiliu de Statu la articulu 15 o clausula prin care se eschidu preotii din drepturile cetátienesce. Nu pricepem, domnule presiedinte, din ce punctu de vedere a plecatu, si nu credemu ca n'a sciutu ca preotii români sunt cetátieni proprietari si contribuabili..

„Credemu ca déca avemu datorie, este pré justu, pré logicu cá sa avemu si drepturi.

„Este cunoscutu, ca copiii nostri implu cadrele ostirei, ei n'au fostu scutiti si noi n'amú cerutu privilegiu; plátimu asemenea tote dárile precum foncier'a dieciuelile comunali si judetiane etc.

„Ve rogámu sa binevoiti a luá in consideratiune aceste, si de va fi dreptu sa nu ne escludeti, eara esclusi, atunci vomu cere si noi scutirea de contributiuni de totu feliulu si a fiiloru nostri din armata cá ómeni fára drepturi. (Urméza subscrierile.)

V a r i e t á t i.

** (Prospecte de secerisiu.) „N. Fr. Pr.“ scrie: Din mai multe párti ale Monarchiei se intielege si din Ungari'a sosescu sciri, cuprindiatóre si de óre care mangaiere pentru vin-celeri. Partea cea mai mare a viiloru iara suntu frumóse si bine infrundite si ramii (lugerii) cei tineri au flori, cá si inainte cu vre-o cate-va septamáni. O vara calda si o tótna lunga si placutu, aru puté, dupa cum dicu economii, inca sa produca struguri copti. Resultatulu insa abia va fi mai bunu cá celu din 1864 (putina mangaiere!). Cei carii in mani'a loru cea dintáiu si-au taiatu vitiele se caiescu de vandalismulu loru.— Cartofii (perele—merele de pámentu, picioicii, crumpenile, grumpirii) s'au reculesu de minune in urm'a ploiloru de mai dincóce si cucuruzulu reinvia de nou. Gráulu, orzulu si ovesulu, in unele párti suntu fórte frumóse; preste totu speciile aceste dau speranti'a de unu secerisiu (recolta) frumosu. Secar'a se afla in unele párti in stare rea; promite cu tote aceste secerisiu de mijlocu. Pómele putine ce au mai ramasu, cadu. —

* Din L e m b e r g se scrie la Debatte, ca politia au datu de urm'a unei bande de falsificatori de bancnote. Din cercetare se vede ca acesti fabricatori au fostu asiá de modesti, de se ocupau cu fabricarea numai de note de cáte unu florinu. —

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea unei statiuni de invatiatoriu si unei de invatiatóre de fetitie, la scól'a rom. normala gr. or. din Opidulu Resinari se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu anualu impreunatu cu statiunea de invatiatoriu este 350 fl. v. a. 16 fl. v. a. bani de cortelu si 16 fl. 80 xr. v. a. relutu de lemne, si cu statiunea de invatiatóre 262 fl. si 50 xr. 16 fl. v. a. pentru cortelu si 16 fl. 80 xr. relutu de lemne.

Acestu salariu sa platesce regulatu din cas'a alodiala in rate lunare anticipative.

Doritori de a ocupá postulu de invetiatoriu au a documentá:

- 1) prin atestatu de botezu, ca suntu romani de confessiunea greco-orientala;
- 2) prin atestatu bunu ca au absolvatu celu putínu gimnasiulu inferioru si cursulu pedagogicu preserisu;
- 3) cumca sciu pe lángha limb'a româna bine si limb'a germana;
- 4) déca au mai functiunatu unde-va cá invetiatoriu ori ba, si cumu;
- 5) cumca au dusu o viétia morala si au avutu purtare politica nepatata.

Doritorele de a ocupá postulu de invetiatóre se cere ca se documentedie:

- 1) prin atestatu de botezu de ce religia suntu;
- 2) cumca sciu bine limb'a româna;
- 3) Déca au mai functiunatu unde-va cá invatiatóre ori bá si ca suntu perfectu cualificate in lucrulu de mâna;
- 4) cumca au dusu o viétia morala si nepatata.

La tota intemplantia se va preferá acele care voru documentá ca suntu romane de relegea gr. or. si voru avé calificatiune mai buna.

Competitorii resp. competitorile atátu la statiunea de invetiatoriu cátu si la statiunea de invetiatóre, au a-si indreptá cererile loru prevediute cu tote documentele amintite, cátra oficiulu subsemnatu (post'a din urma Sabiu) celu multu pâna 1 Augustu 1866, cá actulu alegerei sa se póta asterne de tempuriu locuriloru mai inalte competinti, spre intarire.

Resinari in 16 Iuniu 1866

Oficiulu Opidanu

Burs'a de Vienn'a.

Din 16/28 Iuniu 1866.

Metalicele 5%	60	Actiile de creditu	142 8
Imprumutulu nat. 5%	64	Argentulu	125 50
Actiile de banca	728	Galbinulu	6 05

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.